

Iz Planine. — Po lepi vsakoletni navadi je bilo tudi za pretekle božične praznike — v dan 21. grudna m. l. — v gradu Haasbergu, kjer je bilo v dvorani poleg domače kapele postavljeno krasno božično drevesce in lične jaslice, obdarovanih po primernem nagovoru in petji 61 naših ubogih šolarčkov in šolaric po milostljivi kneginji Matildi Windisch-Graetzovi z zimsko obleko, štrucami, jabolki in pridnejši tudi s svetimi podobnicami. Za vse te bogate darove se je pred odhodom iz grada zahvalil v imeni obdarovancev in v imeni krajnega šolskega sveta šolski voditelj ter priporočil šolske ubožčke tudi v prihodnje blagi naklonjenosti visoke gospe.

Poleg imenovane stalne dobrotnice ima pa naša šola tudi stalnega neimenovanega rojaka — naročnika „Vrtca“, kojega naši otročaji vsak mesec komaj pričakujejo, potem marljivo prebirajo lepe povesti ter pridno rešujejo razne zagonetke, rebuse in druge zabavne naloge.

V drugi polovici tekočega šolskega leta nameravamo ustanoviti tudi pri nas šolsko delarno, če dobimo poleg od krajnega šolskega sveta v ta namen določenega zneska primerno podporo tudi od druge strani. Ker je ta pouk za naše ljudstvo eminentne važnosti, se nadejamo, da se bodo naše prošnje na dotičnih mestih tudi uvaževale in primerno rešile. —k

Društveni vestnik.

Iz našega društva. Občni zbor »Slov. učiteljskega društva v Ljubljani« dné 28. grudna m. l. ob 9. uri dopoldne v magistratni dvorani ljubljanski je bil prav dobro obiskan. Zbralo se je 50 društvenikov. Hvalevredno nam je omeniti lepo število gđ. tovarišic, katere so s tem pokazale, da se zanimajo za naše društvo.

G. predsednik Andrej Žumer je navzoče iskreno pozdravil, navduševal k združenju, zahvalil za obilno udeležbo in spominjajoč se našega največjega šolskega dobrotnika presvetlega cesarja, otvoril zborovanje.

G. Jakob Dimnik je predlagal, da se imenuje vrli naš sodelovalec preč. g. prof. kanonik Josip Marn zaradi premnogih zaslug za naše društvo častnim članom, kar se je soglasno in s splošnim odobravanjem sprejelo.

Tajnik Jakob Furlan je kratko opisal društveno delovanje v preteklem letu. Odbor je imel dvanajst sej, v katerih je reševal slučajne stvari. Omenil je slavnosti Komenskega in dobrotnikov, kateri so pripomogli, da se je mogla vršiti. Slavni deželni zbor je ustregel prošnji, v kateri je odbor prosil nagrad za poučevanje deških ročnih del. Največ posla je imel odbor z vsprejemom in prenočevanjem českih gostov, kateri so v preteklih počitnicah 3 dni med nami bivali. Umrli je društvenik g. A. Rozman v Žabnici. Končno je vsodbujal k nabiranju naročnikov.

Blagajnik g. Frančišek Kokalj nam je povedal, da se je »Tovariš« tiskal v 700 iztisih. V zameno in brezplačno se je pošiljalo po 40 iztisov. Društvo je imelo 890 gld. 59 kr. dohodkov in 878 gld. 80 kr. stroškov. Ostanek je tedaj 11 gld. 79 kr. z vštetim dolžnim lističem. Zaostale naročnine pa je 1300 gld.

Predlog g. Jak. Dimnika, da naj se vsi dolžniki še jdenkrat pismeno tirjajo, onim pa, kateri lista že 3 leta niso plačali naj se pošiljanje ustavi, se sprejme.

G. predsednik omeni, naj bi se denar, kateri se bode iztirjal, spravljal kot začetek glavnici za »učiteljski dom«. Učiteljstvo naj bi za to med seboj na-

biralo, koncerti naj bi se prirejali in slavno občinstvo nas gotovo tudi ne bode zapustilo.

Družba sv. Ćirila in Metoda je naše društvo povabila, da bi kot pokrovitelj pristopilo.

G. prof. Levec predlaga, da naj društvo takrat pristopi, kadar bode toliko zaostalega dolga iztirjalo, kar se vsprejme.

Pregledovalci računov so bili izvoljeni: Gđ. Marolt in gg. M. Josin in Al. Keel.

G. knjižničar Fr. Kokalj je potem poročal o stanji knjižnice, ter omenil, da ima društvo še okoli 800 neprodanih knjižic za mladino. Sklene se po 100 iztisov društva »sv. Ćirila in Metoda« in »Narodni šoli« v povoljno razdajo podariti; ostale pa oddati trgovecema gg. A. Zagorjanu in J. Giontiniju, da naj jih 25% ceneje prodajata.

V odbor so bili voljeni: gg. Cepuder Jos., Dimnik Jak., Furlan Jak., Keel Al., Kokalj Fr., Likar Janko, Raktej Fr., Razingar Ant. in Žumer Andrej.

Volitev delegatov za prihodnji občni pbor »Zveze« se po predlogu g. Jak. Dimnika prepusti odboru.

Pri samostalnem predlogu g. Jak. Dimnika, da naj bi »Tovariš« trikrat na mesec izhajal, didaktika naj se kot priloga prireja in zraven naj se še dodá posebna priloga, vnela se je daljša debata.

G. prof. Levec meni, da bi s tem stroški preveč narasli, a da naj se list za pol pole poveča.

G. Toman je za to, da list večkrat izhaja, da bi učitelj vsaj šolske novice, razpise itd. večkrat dobival.

G. urednik Andr. Žumer pravi, da mu je v preteklem letu res prav trdo šlo s prostorom in se ujema popolnoma s predlogom g. Dimnika, a denarstvene razmere tega ne dopuščajo. Ker g. prof. Marn ne bode imel več stalne rubrike, bode v listu takoj več prostora; ako se pa bodo denarstvene razmere zboljšale, bode se gotovo list tudi razširil za pol ali četrto pole.

G. Stegnar meni, da so predlogi res dobri, a ker bi denarja zmanjkalo, so neizvedljivi. List naj ostane v stari obliki, a po vsebini naj postane zanimivejši. Opustijo naj se vsa suhoparna poročila konferenc, katera so si vsa popolnoma jednaka in polna fraz sestavljenih po isti šabloni. Poročila naj se popolnoma kratko. Gg. dopisnikom naj se pové, kako naj pišejo.

Predlogu g. Stegnarja pritrdi tudi g. prof. Levec. Slednjic se sklène, da naj se ta predlog v listu objavi.

G. urednik Andr. Žumer opomni, da kar se tiče šablon v poročilih, je sitna stvar. Gg. dopisniki bi bili nejevoljni, ako bi se bilo vse opustilo. Kar se tiče uradnih razpisov ne ve ali se sunejo okrajšati ali ne, a se bode informiral. Hvaležen pa je gg., da se je vsa stvar jasno razodela.

S tem je bil dnevni red končan.

Razgovarjalo se je še o Janskega podobah za nazorni nauk, ki so bile v dvorani razobešene. Podobe so se vsestransko in po popolnem zasluženju hvalile, in le želeli bi bilo, da bi si jih vsaka šola omislila;

kajti do sedaj še res nismo imeli za to ceno tako lepih učnih pripomočkov. *Tajnik.*

Iz našega društva. Drugi društveni večer, ki je bil dne 4. t. m. v dvorani g. Hafnerja, bil je prav dobro obiskan. Šod je s svojim pohodom počastil tudi predsednik c. kr. mestnega šolskega sveta g. mestni župan P. Grasselli in administrativni poročevalec v mestnem šolskem svetu g. E. L. u. h. Glavna točka dnevnega reda je bil prvi del obširnejše razprave g. Dimnika »metodika pri pouku v čitanju«. Razprava je bila z živahnim odobravanjem sprejeta in je dala povod k razgovoru o nazornem nauku in o memoriranju. O poslednjem je izrazil g. nadzornik Levec željo, da bi se pri konferencah določilo, katera berila naj se v posameznih razredih memorirajo. — Drugo poročilo je izostalo, ker je bil g. poročevalec F. Trošt zadržan. Prihodnji večer bodo dne 1. svečana v v klubovi sobi pri »Slonu«. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave g. Dimnika »Ižanci leta 1848.« (poročila g. Trošt) in poroč. o važnejših spisih v pedagogičnih listih.

Vestnik.

Iz zadnje seje c. kr. deželnega šolskega sveta.

Imenovanj so bili za drugo učno mesto na dvorazrednici v Šturiji tamošnja začasna učiteljica, gđe. Emilija Jurman; za mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Beli Peči stalni učitelj v Gorjah na Koroškem, g. Alfred Eisenhut; za mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Suhorji stalni učitelj na ljudski šoli v Planini, g. Anton Pegan; za tretje učno mesto na trirazrednici na Igu tamošnja začasna učiteljica, gđe. Ana Praprotnik; za četrto učno mesto na štirirazredni deški šoli v Kočevju stalna učiteljica v Radečah, gđe. Ana Hočevar; za drugo učno mesto na dvorazrednici v Šmarjeti stalna učiteljica na ljudski šoli v Št. Petru pri Novem Mestu, gđe. Ana pl. Rauscher; za mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Gribljah stalni učitelj na jednorazrednici v Velikih Poljanah, g. Ivan Zupanec; za mesto nadučitelja na dvorazrednici na Vahah stalni učitelj na ljudski šoli na Dobravi pri Kropi, g. Francisek Rojina. Ker sta se ljudski šoli v Dolu in Cirkljah razširili na dva razreda, imenovala sta se stalna učitelja na teh šolah, g. Henrik Vizjak in g. Simon Lomšek stalnima nadučiteljema. — Predsednik nekoga krajnega šolskega sveta se je zaradi zanemarjenja njegovega posla odstavil. Dovolilo se je razširjenje jednorazrednice pri Sv. Križu pri Kostanjevici v dvorazrednico. Ker se je ljudska šola v Kostanjevici razširila na štiri razrede, določile so se plače za učna mesta.

„Hrvatska Matica“ izda za l. 1892 osem jako lepih knjig i. s. 1. Hrvatska Antologija, 2. Matica Hrvatska: „Spomen knjiga“, 3. Hoić: Slike iz obćega zemljopisa III. 4. Mignet: Poviest Francezke revolucije, 5. Carić: Kristov Kolumbo, 6. Šandor-Gjalski: Osvit, 7. Tomić J. E.: Pastorak, 8. Novak: Pod nebajem, — in vse to za bore tri forinte. — Ako želi kdo izmed članov jako ukusno vezane knjige, pridene pa še 4 gld. Prosim vse p. l. članove, da se blagovole v teku tega meseca s članarino oglašiti pri poverjeniku Matice Hrvatske v Sežani: Matko Kante.

Kako daleč je od zemlje do solnca? Marsikdo si je že to vprašanje stavil, pa ni vedel odgovora. Zvezdoslovci so zdaj izračunali, da je zemlja oddaljena od solnca 148,138.000 kilometrov. Da je od zemlje do solnca narejen raven pot, in bi kak človek hodil vsak dan 12 ur, prišel bi do solnca v 8117 letih in 52 dneh.

Gimnazije. Avstrija ima 178 gimnazij, in sicer 20 nižjih, 6 realnih, 135 višjih, 17 realnih in višjih; 132 jih vzdržuje država, 9 dežele, 15 mesta, 3 škofje, 14 redovi, 2 javni zakladi, 3 zasebniki; 97 je nemških, 41 čeških, 24 poljskih, 4 laške, 1 rusinska, 3 srbske in hrvaške, 8 dvojezičnih; 54 jih je na Češkem, 29 v Galiciji, 26 na Nižjeavstrijskem, 21 na Moravskem, 10 na Tirolskem s Predarlško, 8 na Štajerskem, po 5 na Prunorskem in v Sleziji, po 4 na Zgornjeavstrijskem, Kranjskem in v Dalmaciji, po 3 na Koroškem in v Bukovini, 2 na Solnograškem. — Sedem gimnazij ima po več kot 600 dijakov namreč: Černovice 821, Przemysl 775, četrti državna v Lvovu 737, Ljubljanska višja 681 (še vedno), Fr. Josipova v Lwowu 621, Linc 619 in Rzeszow 605; najmanj gimnazij ima po 500—600, dvaintrideset po 400—500, sedemintrideset po 300—400, šestinpetdeset 200—300, sedemindvajset po 100 do 200, osem pa manj kot 100 dijakov.

Realke. Avstrija ima 79 reak; 16 nižjih in 63 višjih; 53 jih vzdržuje država, 16 dežele, 5 mesta, 1 javni zaklad, 4 zasebniki; 57 je nemških, 14 čeških, 4 poljske, 3 laške, 1 hrvaško-srbska; 21 jih je na Češkem, 16 na Nižjeavstrijskem, 15 na Moravskem, po 4 v Sleziji in Galiciji, po 3 na Tirolskem in Štajerskem, po 2 na Zgornjeavstrijskem, Tržaškem in v Dalmaciji, po 1 v ostalih kronovinah. Brez realke ni nobena avstrijska kronovina. — Največ dijakov, namreč 712, ima državna realka v Pragi; šest po 500—600, deset po 400—500, trinajst po 300—400, osemindvajset po 200—300, najmanj po 100—200, osem po 100.